

Powiatowy program pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność jest jednym z poważnych wyzwań współczesnego świata. Postęp cywilizacyjny i techniczny spowodował drastyczny wzrost chorób prowadzących do niej. Wśród najczęściej wymienianych schorzeń podaje się choroby układu krążenia, nowotwory, dysfunkcje narządu ruchu, w następnej kolejności schorzenia neurologiczne, uszkodzenia wzroku i słuchu. Osoby dotknięte nimi tracą zdolność do pełnego funkcjonowania nie tylko na poziomie biologicznym, ale również na poziomach psychologicznym i społecznym. Ich codzienne życie najeżone jest różnego rodzaju przeszkodami, które utrudniają normalne funkcjonowanie. Osoby te potrzebują tym samym większego wsparcia ze strony społeczeństwa, by móc osiągnąć takie same warunki życia jak inni pełnosprawni obywatele. Wsparcie to nie może być jednak traktowane jako przywilej, ale jako przysługujące człowiekowi **prawo**.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 1 sierpnia 1997 r. uchwalił Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych (Monitor Polski Nr 50 poz. 475) w której wezwał rząd i władze samorządowe do podejmowania działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, m.in. dostępu do dóbr, usług, opieki medycznej, rehabilitacji, nauki, pomocy psychologicznej i pedagogicznej, pracy oraz pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym i sportowym. Na władzy samorządowej spoczywa szczególna odpowiedzialność, gdyż to właśnie ona w bezpośredni sposób wpływa na codzienne życie swoich mieszkańców. Zgodnie z art. 35 a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych [Dz.U. z 1997r. Nr 123 póź.776 z późn. zm.) do zadań samorządu powiatowego należy opracowywanie i realizacja programów działań w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudniania i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W myśl w/w ustawy osoby niepełnosprawne to te, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności wykonywania pracy zawodowej. Szacuje się, że w Polsce jest około 4,5 miliona osób niepełnosprawnych. W Powiecie Wrocławskim ich liczbę ocenia się na przeszło 10,5 tysiąca, co stanowi 11% wszystkich mieszkańców Powiatu. Niepełnosprawność staje się tym samym poważnym wyzwaniem dla całej społeczności, która powinna umożliwiać optymalne warunki życia, nauki, pracy i rehabilitacji wszystkim swoim członkom. Dostrzeżenie i uwzględnienie problemów osób niepełnosprawnych musi mieć odzworowanie w decyzjach, uchwałach i innych dokumentach mogących mieć wpływ na funkcjonowanie tej grupy osób oraz ich rodzin. Jednak realizacja praw osób niepełnosprawnych wymaga zintegrowanych działań nie tylko na poziomie rządowym czy samorządowym, ale również pociąga za sobą konieczność współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na ich rzecz. Kwestie niepełnosprawności powinny być brane pod uwagę przy wszystkich planowanych zmianach w już istniejących rozwiązaniach i instytucjach- np. przy odnawianiu, remoncie czy reorganizacji danej placówki.

Program niniejszy, noszący charakter ramowy, przygotowany dla Powiatu Wrocławskiego ma pomóc osobom niepełnosprawnym w rozwiązywaniu ich różnorodnych problemów. W jego opracowaniu główny nacisk położono na konieczność dokonania rzetelnej analizy potrzeb osób niepełnosprawnych i istniejących rozwiązań w tym zakresie. Stworzenie inwentarza służb i usług oferowanych niepełnosprawnym mieszkańcom Powiatu, pozwoli na racjonalne gospodarowanie środkami przeznaczonymi na ten cel. Zgodnie z wytycznymi „Agendy 22 - Władze lokalne - Instruktaż w zakresie planowania polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w społecznościach lokalnych" punktem wyjścia powinno stać się dostrzeżenie i zdefiniowanie luki pomiędzy oferowaną pomocą a potrzebami zainteresowanych osób. Dopiero na tej podstawie możliwe jest opracowanie programów nie bazujących jedynie na deklaracjach lub ogólnikowych, ideologicznych stwierdzeniach. Warto również podkreślić zasadę równoprawności wszystkich podmiotów, które zajmują się danym problemem. Zasada solidaryzmu społecznego tworzącego wspólnotę działań administracji rządowej, samorządowej i organizacji pozarządowych działających na jednym polu powinna pełnić rolę nadrzędną, gdyż jedynie wzajemna wymiana doświadczeń eliminuje ryzyko powielania funkcjonujących rozwiązań lub wprowadzania tych mniej istotnych.

Zadania ogólne:

1) Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez:

- a) aktualizowanie liczby osób niepełnosprawnych w poszczególnych gminach,
- b) rozpoznawanie rodzaju występujących schorzeń powodujących niepełnosprawność,
- c) badanie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, socjalnej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Prowadzenie stale aktualizowanej bazy danych osób niepełnosprawnych pozwoli w szerszym zakresie dostosowywać oferowaną pomoc do rzeczywistych potrzeb tychże osób. Umożliwi również bardziej efektywne poszukiwanie pomocy poza środkami powiatu.

2) Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.

3) Poruszanie problematyki osób niepełnosprawnych w środkach masowego przekazu, prowadzące do przełamywania stereotypów i uprzedzeń:

- a) nawiązanie współpracy z lokalnymi masmediami w celu podniesienia poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych,
- b) udział w organizowaniu akcji pomocowych na ich rzecz,
- c) zachęcanie do przedstawiania osób niepełnosprawnych, które osiągnęły w życiu sukces lub mogą się pochwalić nietypową pasją,
- d) przekazywanie informacji o wydarzeniach związanych z osobami niepełnosprawnymi,
- e) podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych co do przysługujących im praw i możliwości.

4) Akcja informacyjna dotycząca form pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym:

- a) usprawnienie przekazywania informacji o programach i szkoleniach z jakich mogą skorzystać osoby niepełnosprawne,
- b) zacieśnienie współpracy w tym zakresie z ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami samorządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

5) Współpraca z organizacjami pozarządowymi:

- a) sporządzenie listy organizacji pozarządowych zajmujących się osobami niepełnosprawnymi

z uwzględnieniem liczby ich członków oraz zakresu oferowanej pomocy,

b) organizacje zrzeszające osoby niepełnosprawne powinny pełnić **rolę doradców** w planowaniu, wdrażaniu i ewaluacji rozwiązań dotyczących ich samych. Często mają one większe możliwości swobodnego działania i pozyskiwania środków na rzecz realizacji określonych zadań a ich punkt widzenia odsłania niedostrzegane dotąd obszary.

6) Uaktualnianie internetowej strony PCPR o bieżącą problematykę niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu:

- a) informacje o aktualnych wydarzeniach,
- b) wykaz form pomocy i sposób ubiegania się o nią,
- c) wzory druków wniosków.

II. Ochrona zdrowia

1) **Dostosowanie zakładów opieki zdrowotnej** dla potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych.

2) Zebranie **informacji na temat specjalistycznej opieki zdrowotnej** na terenie powiatu w zakresie wczesnego diagnozowania, leczenia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych (również na temat organizacji pozarządowych prowadzących rehabilitację osób niepełnosprawnych).

3) **Promowanie zdrowego trybu życia** poprzez aktywność fizyczną, właściwe odżywianie i brak nałogów.

Zapobieganie przyczynom niepełnosprawności jest mniej kosztowne niż jej następstwa. Aby jednak działania profilaktyczne odniosły pożądany skutek powinny odnosić się do wszystkich obszarów życia, m.in. nauki, pracy, kultury, sportu i rekreacji.

III. Edukacja

1) **Określenie ilości placówek oświatowych pozbawionych barier architektonicznych.**

2) **Systematyczne przystosowywanie pozostałych szkół i innych placówek edukacyjnych** do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3) **Sieć klas integracyjnych** w przedszkolach i szkołach.

4) **Obejmowanie aktywną opieką pedagogiczną i psychologiczną** dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz ich opiekunów w ramach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.

5) Tworzenie warunków umożliwiających **prezentację dorobku artystycznego**

dzieci niepełnosprawnych.

Kontakty dzieci niepełnosprawnych z rówieśnikami są szczególnie ważne i korzystne dla ich integracji i powinny stanowić jeden z głównych elementów ich rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacja zawodowa.

- 1) **Dofinansowanie stanowisk pracy** dostosowywanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 2) **Akcja informacyjna wśród pracodawców** nt. przywilejów związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.
- 3) Pozyskiwanie dodatkowych środków na **aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych** (w tym programy celowe PFRON).
- 4) **Poradnictwo, pośrednictwo, szkolenie i przekwalifikowywanie** osób niepełnosprawnych w ramach działalności Powiatowego Urzędu Pracy.
- 5) Współpraca z PUP w **opracowywaniu i wdrażaniu programów aktywizacji zawodowej.**

Rehabilitacja społeczna

1) **Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych:**

- a) docieranie do osób niepełnosprawnych szczególnie z terenów wiejskich w celu **rozpropagowania tej formy rehabilitacji.**

Turnus rehabilitacyjny jest formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, która ma na celu poprawę ogólnej sprawności i zaradności oraz pobudzanie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych.

2) **Organizacja warsztatów terapii zajęciowej** na terenie Powiatu.

Warsztaty służą ogólnemu usprawnianiu, rozwijaniu umiejętności związanych z codziennymi czynnościami, a także przygotowują do życia w środowisku społecznym, m.in. poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania

2) **Współpraca z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej:**

- a) przepływ informacji na temat potrzeb osób niepełnosprawnych i funkcjonujących rozwiązań w tym zakresie.

VII. Prawa osób niepełnosprawnych

1) Prowadzenie działalności edukacyjnej mającej na celu propagowanie praw osób niepełnosprawnych.

2) Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu pomocy w przestrzeganiu i realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.

Przedstawione obszary nie są niezależnymi elementami- ich realizacja powinna stanowić jeden kompleksowy i skoordynowany proces. Tylko w takim przypadku „Powiatowy program pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych” przyczyni się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków, które ułatwią im osiągnięcie życiowej samodzielności i jak największej aktywności społecznej oraz zawodowej.